

BERGEN VAN *geluk*

Christien van den Berg woont in de **Aragonese Pyreneeën** en leidt een leven om jaloers op te zijn. 'Het Spaanse leven is meer ontspannen en speelt zich vooral af op straat. Dat bevalt me prima.'

TEKST EN FOTO'S: FLORIEN VAN REES



Een al dan niet beschonken pastoor houdt een dienst. Daarna wordt er gegeten en gedronken. Iedereen neemt een toetje mee, dus het is veel te veel

Als tijdens het boodschappen doen haar oog valt op een bak met reuzentomaaten begint ze te stralen. 'Yesss, *rosa de Barbastro!* Daar word ik blij van. Zo'n kanjer weegt wel 750 gram en kost 3 euro 50, maar wat een delicatessen! Sowieso word ik blij van het Spaanse eten, het is onbewerkt en puur.' In de winkels en op straat in haar dorp maakt ze met Jan en alleman een praatje. Ze noemt de eigenaren van het hotel en de camping haar vrienden, jakkert met de auto door de bergen en heeft een huis met droomuitzicht in de Aragonese Pyreneeën. Het oogt als een heerlijk leven van een vroegpensionada, maar Christien van den Berg (55) is uit noodzaak naar Spanje gekomen en is ingeburgerd tegen wil en dank.

ALTIJD SCHONE LUCHT

Christien had een goede hr-baan in Rotterdam, tot ze allergische astma kreeg, vooral veroorzaakt door luchtverontreiniging. Toen de kwaal na verloop van jaren zó erg werd dat ze niets meer kon, ging ze, gesteund door man en zoon, op zoek naar een plek waar ze zich beter zou voelen. Ze zocht haar heil op verschillende plekken in Nederland, maar moest steeds verder van huis. Ze probeerde het in de Belgische Ardennen, de Duitse Harz, de Zwitserse Alpen en de Franse Pyreneeën. Uiteindelijk vond ze op 1500 meter hoogte, aan de Spaanse kant van de Pyreneeën, de lucht die haar longen zo nodig hadden: stabiele vochtigheid, geen industrie, geen huisstofmijt, geen irriterende pollen.

De eerste jaren na haar emigratie had Cristina, zoals ze hier wordt genoemd, het zwaar. 'Ik zat hier moederziel alleen met mijn man en zoon in Nederland, ik heb eindeloos gehuild en schreeuwde tegen de bergen: IK WIL DIT NIET! Ik had een weerzin om Spaans te leren en

vertikte het om een Spaans mobieltje en Spaans kenteken te nemen. Ik verzette me. Maar toen ik me fysiek echt goed ging voelen, heb ik me overgegeven, het kon niet anders.'

TOCH NOG TE DIRECT

Ze leerde de taal, werd penningmeester van de dorpsvereniging, ging altijd mee als ze ergens voor gevraagd werd - een wandeling, tapas eten, een feest. Na drie jaar zette ze in haar dorp een gastenverblijf op voor Nederlandse lotgenoten die ook op adem willen komen, en nu, na acht jaar in Spanje, voelt ze zich er eindelijk thuis. Zo'n drie keer per jaar woont ze even bij haar man Henk Jan in Nederland, na twee weken snakken haar longen dan weer naar de schone berglucht. Sinds Henk Jan meer online kan werken, verblijft hij soms enkele weken achterelkaar bij haar. 'Het Spaanse leven is meer ontspannen en speelt zich vooral af op straat. Dat bevalt me. Je hoeft niet altijd je huis op orde te hebben, je ontmoet de mensen op het terras. Spanjaarden zijn in de basis vriendelijker en toegankelijker dan Nederlanders, vooral als ze in de stad gewoond hebben. En zij vinden het leuk dat Nederlanders over het algemeen directer zijn. En toch gebeurt het ook nog weleens dat iemand een hand voor de mond slaat als ik ook echt direct ben, zo van "Oh, wat zeg je nú toch?" Dat verrast me. Je kunt je een cultuur eigen maken, maar kennelijk niet tot in de finesses. Spanjaarden corrigeren je ook niet als je iets fout doet, dus je krijgt niet de kans alles helemaal onder de knie te krijgen. Ik heb het losgelaten.'

SNOWBOARDEN EN FEEST

In de winter verplaatst het leven zich meer naar binnen en ziet ze minder mensen. 'Maar ik hou van de stilte en het guesthouse zit bijna altijd vol dus ik heb ook nog mijn gasten.' Als ze tijd heeft, gaat ze snowboarden. Binnen vijf kwartier rijden van haar huis



liggen drie skigebieden. Geen megagebieden zoals je ze in de Alpen hebt, maar ze gaan wel tot 2700 meter en zijn sneeuwzeker. 'Grootste voordeel: ze zijn heerlijk rustig, nooit in de rij bij de liften.' In de zomer wandelt ze veel. Ze start gewoon in Neril, waar ze woont. Een dorp in de provincie Huesca, met twintig vaste bewoners en een aantal vakantiehuizen. Tozal de Puntons heet de route, hij duurt ongeveer drie uur. Als we samen op pad gaan huppelt Ierse setter Murphy vrolijk voorop over het pad van terra grind. Het is geen zware wandeling, wel een mooie, met voortdurend zicht op bergen die een golvend landschap vormen. Het pad voert langs een beeldje van San Marc, de beschermheilige van het dorp. 'Elk voorjaar is er een processie vanuit het dorp naar deze plek,' vertelt Christien. 'Een al dan niet beschonken pastoor houdt een dienst. Daarna gaan er

twee lammetjes aan het spit en wordt er gegeten en gedronken. Iedereen neemt een toetje mee, dus het is veel te veel. Heel leuk. Het is een van de vele feesten hier, elk dorp heeft er een. Het feest in Laspaules, hier vlakbij, duurt vier nachten, beginnend om elf uur 's avonds. Het is in een tent, met een slechte band, veel drinken en dansen. Jong en oud, alles en iedereen danst, vier nachten achter elkaar.'

BEREN OP DE WEG

Na de heilige Marc gaat links een paadje naar beneden. Christien noemt het de berenroute. 'Het was een keer in januari dat ik hier liep met Henk Jan. Het had die nacht gesneeuwd. In de verse sneeuw stonden grote pootafdrukken. Wij dachten: het lijkt wel een beer, maar dat kan niet want die houden toch een winterslaap? We hebben foto's gemaakt en zijn gaan rondvragen.

Het was inderdaad een beer. Ik woonde hier nog niet lang. Ik maakte er in het dorp een goede beurt mee.' Christien heeft een Rotterdams accent. Dat klinkt door in haar Spaans. 'Ik krijg de r niet naar voren, het lukt me gewoon niet,' zegt ze even later op een terras, en doet voor hoe ze bij *sabores de la Ribagorza* over haar tong struikelt. 'In Nederland sta ik inmiddels aan de zijlijn, en in Spanje zal ik er nooit honderd procent bij horen. Ik ken iedereen in de dorpen, ben onderdeel van de gemeenschap, ik spreek de taal vloeiend, maar kom niet tot het gemakkelijke kletsen dat je in je eigen taal doet. Ik blijf *la holandesa*.' Stel nou, Christien, dat je gezond zou zijn en mocht kiezen: terug naar Nederland of hier blijven? 'Als je het me twee jaar geleden gevraagd zou hebben, zou ik zonder aarzelen zeggen: Nederland. Nu niet meer, nu kies ik voor Spanje.'



DE ARAGONESE PYRENEEËN

In en rond Neril, de woonplaats van Christien, valt het hele jaar veel te doen. Dit zijn de tips die Christien aan haar gasten geeft.

1 SKIËN IN CERLER 'Een aantrekkelijk skigebied omdat de natuur er prachtig is en het er niet massaal is. Voor ieder wat wils: van blauwe tot zwarte afdalingen, samen meer dan 80 kilometer, een funpark en mogelijkheden voor offpiste. De hoogste van de negen stoeltjesliften gaat naar boven de 2600 meter. De mensen zijn relaxed. De liftpas is niet goedkoper dan in de Alpen, maar de rest allemaal wel.'

2 ETEN BIJ MÉSON DE BENÁS 'Authentiek eten in de sfeervolle ambiance van een voormalig boerderijtje in het stadje Benasque. De keuken is Spaans, met eenvoudige maar eerlijke ingrediënten van goede kwaliteit. De eigenaar en chef is een vrouw, Isabel, dat zie je hier vaker in Spanje dan in Nederland. Neem als lunch het Menú Degustación voor twee personen. Een parade van *primeros* gaat vooraf aan fantastisch biologisch vlees van de grill, alles begeleid door excellente lokale wijn.'

www.mesondebenas.com

3 STEVIGE KLIM 'De Turbón is een magische berg die er van alle kanten anders uitziet. Hij staat in z'n eentje in het landschap en domineert de omgeving. Naar boven en terug is een zware dagtocht, want je stijgt 1100 meter, naar 2500 meter. Vijfentwintig uur omhoog, tweeënhalf terug. Geen horeca onderweg, dus lunchpakket en water mee. Ik ben inmiddels 22 keer naar de top gelopen - soms alleen of met de hond, soms met gasten - en krijg er geen genoeg van.'

4 HEKSENPAK 'In 1981 werden in de klokkentoren van het dorp Laspaúles honderden manuscripten gevonden over de veroordeling en executie van 24 vrouwen uit het dorp die werden beschuldigd van hekserij, veroordeeld en levend verbrand. Dat gebeurde in 1593, toen in Spanje overal onafhankelijke vrouwen op de brandstapel werden gezet die hun eigen medicijnen maakten. De vrouwen worden nu geëerd met een eigen themapark, waar ze curieus genoeg worden afgebeeld met puntmutsen, kromme neuzen en bezemstelen. Je kunt een route lopen van 3 kilometer (trek stevige schoenen aan!) langs panelen die (in het Spaans) het gruwelijke verhaal vertellen.'

Parque Temático de
Las Brujas de Laspaúles,
Ctra. Alins, Laspaúles,
Huesca

5 COOLE ZWEMSPOT 'Boven, in de bergen, is de temperatuur meestal nog wel aangenaam, maar als het ook daar echt heet wordt, ga ik graag naar het Embalse de Escalles, het stuwmeer. Vorig jaar is daar een strandje aangelegd. Er is een gezellig barretje met strandstoelen en chille muziek. Zwemmen tussen de bergen in prachtig schoon water dat niet ijskoud is... Het strandje is vrij toegankelijk en de bar blijft lang open. Heerlijk allemaal.'

6 INDIAN SUMMER 'De Congosto de Ventamillo is een magnifieke kloof in de autoweg N260, tussen Castejón de Sos en Campo. Naast de weg steken de rotswanden meer dan 300 meter loodrecht de lucht in. In de diepte vindt de snelstromende Ésera zijn weg. De kloof wordt gebruikt voor klimmen, raften en canyoning. Op de rotswanden en in de omgeving staan loofbomen. In het late najaar, als de bladeren kleuren, heb je hier een indrukwekkende Indian summer.'



7 EEN WINKEL VOL LEKKERS 'Heel tof dat dorpsgenoot Laura het heeft aangedurfd om in een plaats als Laspaúles een delicatessenwinkel te beginnen. Kruiden, pasta's, risotto's, zoetigheden, olijven... en een heel rek glutenvrije en lactosevrije producten. Voorheen moest ik daar ver voor rijden, echt een aanwinst voor de streek. De naam, El rebost de Danielet, is een ode aan haar overleden man Daniel. Twee deuren verder heeft ze een tweede winkel, met mooie spulletjes.'

El rebost de Danielet, Plaza
Gil Sastre, Laspaúles

8 SCHILDERACHTIG DORP 'Roda de Isábena ligt op een bergtop van de Prepyreneëen, je ziet het van verre liggen, zeker als het 's avonds feeëriek verlicht is. Door de steegjes, oude huizen, het mooie pleintje en de romaanse kathedraal met klooster is het een betoverende plek. In de refter van het klooster zit een goed restaurant. Vanaf de berg heb je geweldig uitzicht op de woeste omgeving, met gestileerde roodachtige bergen, als in een western. Met wat fantasie zie je er cowboys en indianen doorheen draven.'

9 LEKKERE SOMONTANOWIJN 'Iets naar het zuidwesten, rondom Barbastro, ligt Somontano. Hier wordt volop geëxperimenteerd met een combinatie van autochtone druiven en andere druivensoorten. Dat levert verrassende wijnen op, allemaal lekker, wit, rood, rosé en cava. Waar ik mijn wijn koop, bij Aldahara in Estadilla, kun je proeven. Je hoeft je komst niet aan te kondigen. Kopen is niet verplicht, maar wordt natuurlijk wel gewaardeerd.'

Bodega Aldaharra,
Estadilla, www.aldahara.es

10 ADRENALINESHOT 'De Noguera Ribagorzana is de grensrivier tussen Aragón en Catalonië. In de zomer staat het water laag, toch kun je in Pont de Suert op twee momenten per dag starten met raften. In het stuwmeer stroomopwaarts wordt daarvoor de sluis opengezet en stijgt het water 30 tot 35 centimeter. Je raft 12 kilometer stroomafwaarts. Lekker ruig, drie uur waterpret.' ■

Meer tips van Christien vind je op www.guesthouse-recover.com